

การเปรียบเทียบปริมาณโพลีฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีสกัด
และตัวทำละลายที่แตกต่างกันเพื่อยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp.
(A comparison of polyphenol contents extracted from spinach and cocoa beans using
different extraction methods and solvents to inhibit the growth of *Salmonella* spp.)

โรงเรียนอุทัยวิทยาคม
จังหวัดอุทัยธานี

คณะผู้จัดทำโครงการ

1. นางสาวชวิศา	เกล้าวิกรณ์
2. นางสาวบัณฑิติกา	รักอุ
3. นางสาวพัทธ์จิรา	นานาวัน

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสาขาวิชาเคมี
การนำเสนอโครงการของนักเรียนจากโรงเรียนในโครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์
เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เครือข่ายภาคกลางตอนบน ประจำปีการศึกษา 2567

การเปรียบเทียบปริมาณโพลีฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีสกัด
และตัวทำละลายที่แตกต่างกันเพื่อยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp.
(A comparison of polyphenol contents extracted from spinach and cocoa beans
using different extraction methods and solvents to inhibit the growth of
Salmonella spp.)

โรงเรียนอุทัยวิทยาคม
จังหวัดอุทัยธานี

คณะผู้จัดทำโครงการ

1. นางสาวชวิศา	เกล้าวิกรณ์
2. นางสาวบัณฑิติกา	รักอุ
3. นางสาวพัทธ์จิรา	นานาวัน

ครูที่ปรึกษาโครงการ

1. นางสาววีรณดา	บางแบ่ง
2. นายภค	อินสิงห์

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงงานสาขาวิชาเคมี
การนำเสนอโครงงานของนักเรียนจากโรงเรียนในโครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์
เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เครือข่ายภาคกลางตอนบน ประจำปีการศึกษา 2567

บทคัดย่อ

โครงการทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาวิธีการสกัดโพลีฟีนอลจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยตัวทำละลายที่แตกต่างกัน 2. เปรียบเทียบปริมาณความเข้มข้นโพลีฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีการสกัดและตัวทำละลายที่แตกต่างกัน 3. เปรียบเทียบประสิทธิภาพการยับยั้งแบคทีเรีย *Salmonella* spp. จากโพลีฟีนอลที่ได้ โดยมีวิธีการทดลอง 3 ขั้นตอน คือนำเนื้อโกโก้มาเพาะเลี้ยงเชื้อ *Salmonella* spp. และเตรียมโกโก้โดยนำเมล็ดโกโก้มาหมักและทำการเตรียมผักโขมให้น้ำไปอบ และนำพืชทั้งสองชนิดปั่นจนละเอียดพร้อมนำไปสกัด ซึ่งการสกัดมี 2 วิธี คือ สกัดแบบแช่ (Solking) และสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับ (Reflux extraction) จากนั้นนำไปตรวจสอบหาโพลีฟีนอลด้วยวิธี UV-Vis Spectrophotometer โดยวัดค่าดูดกลืน UV เพื่อนำไปหา ค่าปริมาณความเข้มข้นโพลีฟีนอล โดยสร้างกราฟเพื่อเปรียบเทียบผล จากการทดลองวัดค่าการดูดกลืน UV ที่ความยาวคลื่น 190-400 นาโนเมตร ซึ่งโพลีฟีนอลอยู่ในช่วงคลื่นที่ 280 นาโนเมตร โดยจะตรวจสอบการยับยั้งเชื้อแบคทีเรียโดย Disc diffusion test ซึ่งเป็นการหา Clear zone โดยเปรียบเทียบกับโพลีฟีนอลที่สกัดได้จากการสกัดแบบแช่และการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับด้วยตัวทำละลายที่แตกต่างกัน คือ น้ำ เอทานอล 70% และเฮกเซน

จากการทดลองพบว่า ลักษณะของสารที่สกัดได้จะแตกต่างกันตามวิธีการสกัดและตัวทำละลายที่ใช้สกัด โดยสารสกัดจากผักโขมด้วยวิธีการสกัดแบบแช่ในตัวทำละลายน้ำ มีปริมาณความเข้มข้นของโพลีฟีนอลมากที่สุด และประสิทธิภาพในการยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp. สามารถยับยั้งได้ สารสกัดที่สามารถยับยั้งได้มาจากการสกัดด้วยตัวทำละลายน้ำและเอทานอล 70% โดยสารสกัดจากผักโขมด้วยการสกัดแบบแช่ในตัวทำละลายเอทานอล 70% มีประสิทธิภาพในการยับยั้งได้มากที่สุด และรองลงมา คือ สารสกัดจากผักโขมด้วยการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับในตัวทำละลายน้ำ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาโครงการเรื่องการเปรียบเทียบปริมาณโพลีฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ ด้วยวิธีสกัดและตัวทำละลายที่แตกต่างกันเพื่อยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp. สามารถดำเนินการไปอย่างสำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากคุณครูวิรัชดา บางแบ่ง และคุณครูภัค อินสิงห์ ในการให้คำแนะนำตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนโครงการนี้สำเร็จเรียบร้อยไปด้วยดี คณะผู้จัดทำรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมากและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณคุณครูภัทรภรณ์ เจริญศิลป์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำวิธีใช้อุปกรณ์และให้ความช่วยเหลือในการดำเนินโครงการ

ขอขอบคุณคุณแม่ผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการทำโครงการครั้งนี้รวมทั้งเป็นกำลังใจและให้โอกาสการศึกษาอันมีค่าอย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้คณะผู้จัดทำขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกคนที่อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการดำเนินโครงการครั้งนี้ และหวังว่าโครงการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการศึกษาต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญรูปภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์	2
สมมติฐาน	2
ตัวแปรที่ศึกษา	2
ขอบเขตการศึกษาและการค้นคว้า	2
นิยามเชิงปฏิบัติการ	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ผักโขม	4
เมล็ดโกโก้	4
โพลีฟีนอล	5
การสกัดสาร	6
เชื้อแบคทีเรีย <i>Salmonella</i> spp.	6
Disc diffusion test	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการทดลอง	
วัสดุ อุปกรณ์และสารเคมี	9
ขั้นตอนการดำเนินงาน	10

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการทดลอง	
การสกัดโพลีฟีนอลจากผักโขมและเมล็ดโกโก้	12
ด้วยวิธีการสกัดแบบแช่และวิธีการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับ	
การเปรียบเทียบความเข้มข้นของสารสกัดโพลีฟีนอล	14
จากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีการสกัดและตัวทำละลายที่แตกต่างกัน	
ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการยับยั้งการเจริญเติบโตของ	16
แบคทีเรีย <i>Salmonella</i> spp. ของโพลีฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้	
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการทดลอง	19
อภิปรายผลการทดลอง	19
ข้อเสนอแนะ	20
บรรณานุกรม	21
ภาคผนวก	22

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงลักษณะโพลิฟีนอลจากการสกัดด้วยวิธีการสกัดแบบแช่ในตัวทำละลายที่แตกต่างกัน	12
ตารางที่ 4.2 แสดงลักษณะของโพลิฟีนอลจากการสกัดด้วยวิธีการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับในตัวทำละลายที่แตกต่างกัน	13
ตารางที่ 4.3 แสดงค่ากราฟค่าดูดกลืนรังสี UV ของโพลิฟีนอลที่สกัดด้วยวิธีการสกัดแบบแช่ในตัวทำละลายที่แตกต่างกัน	14
ตารางที่ 4.4 แสดงค่ากราฟค่าดูดกลืนรังสี UV ของโพลิฟีนอลที่สกัดด้วยวิธีการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับในตัวทำละลายที่แตกต่างกัน	15
ตารางที่ 4.5 แสดงผลการยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย <i>Salmonella</i> spp.	16
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยเส้นผ่านศูนย์กลางบริเวณการยับยั้งแบคทีเรีย <i>Salmonella</i> spp. ด้วยโพลิฟีนอลในตัวทำละลายน้ำ	17
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยเส้นผ่านศูนย์กลางบริเวณการยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย <i>Salmonella</i> spp. ด้วยสารสกัดจากตัวทำละลายเอทานอล 70%	18

สารบัญรูปภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 2.1 ผักโขม	4
ภาพที่ 2.2 เมล็ดโกโก้	5
ภาพที่ 2.3 โพลีฟินอล	5
ภาพที่ 2.4 การสกัดสารแบบแช่	6
ภาพที่ 2.5 การสกัดสารแบบร้อนแบบไหลย้อนกลับ	6
ภาพที่ 2.6 เชื้อแบคทีเรีย <i>Salmonella</i> spp.	7
ภาพที่ 2.7 Disc diffusion test	7

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

อาหารเป็นปัจจัยสี่ที่ใช้ในการดำรงชีวิต ในอาหารแต่ละชนิดจะมีสารอาหารที่แบ่งเป็น 5 หมู่ คือ โปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน แร่ธาตุ และวิตามิน สิ่งมีชีวิตบนโลกล้วนต้องรับประทานอาหารเพื่อใช้ในการเจริญเติบโตของร่างกาย ทั้งในวัยเด็กและผู้ใหญ่ โดยคาร์โบไฮเดรต และไขมัน ให้พลังงานและความอบอุ่นกับร่างกาย ส่วนแร่ธาตุและวิตามิน ช่วยทำให้ให้กลไกการทำงานของเซลล์ต่าง ๆ ในร่างกายเป็นไปอย่างปกติ และโปรตีนที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างการเจริญเติบโต และซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของเซลล์ต่าง ๆ ในร่างกาย โดยสารอาหารแต่ละประเภทนี้มีส่วนช่วยในสร้างสมดุลให้ร่างกาย โดยเฉพาะอาหารจำพวกโปรตีน ได้แก่ เนื้อ นม ไข่ ถั่ว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อร่างกายของมนุษย์มาก เนื้อไก่ที่มีการจัดจำหน่ายอาจมีแบคทีเรีย ซึ่งจะทำให้ผู้ที่รับประทานมีอาการเป็นไข้ ท้องเสีย ปวดเกร็ง ปวดบิด ร่วมกับคลื่นไส้ อาเจียน อาการรุนแรงอาจทำให้ผู้ที่รับประทานอาหารที่มีการปนเปื้อนของแบคทีเรียอยู่นั้นอาจเสียชีวิตได้ ในเนื้อไก่มีแบคทีเรียที่ชื่อว่า *Salmonella* spp. อาศัยอยู่ กลุ่มนักวิจัยอังสุมา แก้วคต และคณะ ได้ตรวจพบ *Salmonella* spp. ในเนื้อไก่จากตลาดจำนวน 10 ตัวอย่างจากทั้งหมด 15 ตัวอย่างคิดเป็น 66.67% จากซุเปอร์มาร์เก็ต ตรวจพบเชื้อ *Salmonella* spp. จำนวน 3 ตัวอย่างจากทั้งหมด 15 ตัวอย่างคิดเป็น 20%

โพลีฟีนอล เป็นกลุ่มของสารพฤษเคมีที่มีขนาดใหญ่ที่สุดที่พบในพืชผักผลไม้ทั้งหมด มีคุณสมบัติในการต่อต้านสารอนุมูลอิสระและมีส่วนช่วยควบคุมการทำงานของร่างกายให้เป็นปกติ เนื่องจากสารประกอบในผักโขมและเมล็ดโกโก้มีมากมายหลายชนิด รวมถึงมีประโยชน์ที่หลากหลาย และสารแต่ละตัวมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันมาก แต่ในผักโขมและเมล็ดโกโก้มีโพลีฟีนอลเหมือนกัน หากต้องการสกัดโพลีฟีนอล จะมีผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับวิธีการเลือกตัวทำละลายที่เหมาะสม

คณะผู้จัดทำจึงมีความสนใจในการศึกษาสารที่สามารถยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรียในเนื้อไก่โดยใช้โพลีฟีนอลที่สกัดได้จากผักโขมและเมล็ดโกโก้รวมถึงเปรียบเทียบประสิทธิภาพการยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp. ที่มีอยู่ในเนื้อไก่ เพื่อนำผลการเปรียบเทียบไปใช้ในการถนอมอาหาร ให้อาหารอยู่ได้นานขึ้น ไม่เน่าเสียง่าย เนื่องจากทางด้านภูมิศาสตร์ ประเทศไทยอยู่ในเขตร้อน ทำให้สภาพอากาศส่วนใหญ่มีอากาศร้อน ซึ่งแบคทีเรียสามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพอากาศร้อนอีกทั้งโพลีฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยตัวทำละลายน้ำ เอทานอล 70% และเฮกเซน ซึ่งเป็นสารที่ได้มาจากธรรมชาติ

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิธีการสกัดโพลีฟีนอลจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยตัวทำละลายที่แตกต่างกัน
2. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณความเข้มข้นโพลีฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีการสกัดและตัวทำละลายที่แตกต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการยับยั้งแบคทีเรีย *Salmonella* spp. จากโพลีฟีนอลที่ได้

1.3 สมมติฐาน

1. ลักษณะของสารที่สกัดได้จะแตกต่างกันตามวิธีการสกัดและตัวทำละลายที่ใช้สกัด
2. วิธีการสกัดผักโขม วิธีการสกัดแบบแช่ ด้วยตัวทำละลายน้ำ มีปริมาณความเข้มข้นของโพลีฟีนอลมากที่สุด
3. สารสกัดจากผักโขมด้วยวิธีการสกัดแบบแช่ ด้วยตัวทำละลายเอทานอล 70% มีประสิทธิภาพในการยับยั้งได้มากที่สุด

1.4 ตัวแปรที่ศึกษา

- ตัวแปรต้น : วิธีการสกัด น้ำ เอทานอล 70% และเฮกเซน
- ตัวแปรตาม : ปริมาณค่าดูดกลืน UV ของโพลีฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้
ประสิทธิภาพการยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp.
- ตัวแปรควบคุม : ผักโขม เมล็ดโกโก้ เวลาที่ใช้ในการสกัด

1.5 ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

- เนื้อหา : โพลีฟีนอล วิธีการสกัดแบบแช่ และแบบร้อนไหลย้อนกลับ น้ำ เอทานอล 70% และเฮกเซน การยับยั้งแบคทีเรีย *Salmonella* spp.
- สถานที่ : โรงเรียนอุทัยวิทยาคม
- ระยะเวลา : ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2566 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ.2567

1.6 นิยามเชิงปฏิบัติการ

1. โพลีฟีนอล คือ กลุ่มของสารพฤษเคมีที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในบรรดากลุ่มของสารพฤษเคมีที่พบในพืชผักผลไม้ทั้งหมด สารในกลุ่ม โพลีฟีนอล ทุกตัวนั้นจะมีคุณสมบัติในการต่อต้านอนุมูลอิสระ (Anti-oxidant) และมีส่วนช่วยควบคุมการทำงานต่างๆ ในร่างกายให้เป็นปกติ

2. *Salmonella* spp. คือ เป็นแบคทีเรียแกรมลบ รูปท่อน สามารถเจริญได้ในอุณหภูมิร่างกายของมนุษย์และสัตว์เลือดอุ่น อุณหภูมิที่เจริญได้คือ 5.2 - 54 องศาเซลเซียส

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการเรื่องการเปรียบเทียบปริมาณโพลีฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีสกัดและตัวทำละลายที่แตกต่างกันเพื่อยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp. คณะผู้จัดทำได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 ผักโขม (Spinach)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Amaranthus viridis* L.

วงศ์ : Amaranthaceae

ผักโขมเป็นผักที่ขึ้นได้ทั่วไปตามแหล่งธรรมชาติ เช่น ริมทาง ป่าละเมาะ ป่ากร้าง สวนผัก เป็นต้น ขึ้นมากในฤดูฝน เป็นพืชล้มลุก ต้นสีเขียวตรง แตกกิ่งก้านสาขามาก ใบเดี่ยวรูปไข่คล้ายโล่ กว้าง 0.02-0.08 เมตร ยาว 0.03-0.1 เมตร ขอบใบเรียบ สายพันธุ์ที่นิยมนำมารับประทานเป็นอาหาร ได้แก่ ผักโขมสวน ผักโขมหัด ผักโขมหาม เป็นต้น มีกรดอะมิโน วิตามิน และแร่ธาตุ ผักโขมมีปริมาณของสารออกซาเลต (Oxalate) ค่อนข้างสูง

ภาพที่ 2.1 ผักโขม

ที่มา : <https://www.tops.co.th/th/my-choice-spinach-special>

2.2 เมล็ดโกโก้ (Cacao)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Theobroma cacao* L.

วงศ์ : Sterculiaceae

โกโก้เป็นพืชขนาดเล็ก สูง 3-10 เมตร ผลโกโก้เป็นรูปไข่ขนาดใหญ่ ยาว 0.2 – 0.25 เมตร กว้าง 0.1 เมตร แห้งแล้วไม่แตกส่วนที่นำมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นวัตถุดิบในการแปรรูป คือ เมล็ดในผล ซึ่งนำมาผ่านกระบวนการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น โกโก้ผง เนยโกโก้ เนือโกโก้ ช็อกโกแลต เป็นต้น โกโก้เป็นแหล่งสำคัญของโพลีฟีนอล ซึ่งเป็นสารต้านอนุมูลอิสระที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ

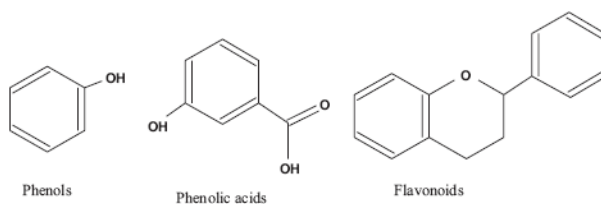
ภาพที่ 2.2 เมล็ดโกโก้

ที่มา : <https://bromsupersnack.com/?p=410>

2.3 โพลีฟีนอล (Polyphenols)

โพลีฟีนอล คือ เป็นสารในกลุ่มสารประกอบฟีนอล (phenolic compounds) มีสูตรโครงสร้างทางเคมีเป็นวงแหวนแอโรแมติกที่มีจำนวนหมู่ไฮดรอกซิลรวมอยู่ในโมเลกุล ตั้งแต่ 2 วงขึ้นไป เป็นกลุ่มของสารพฤกษเคมีที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ในบรรดากลุ่มของสารพฤกษเคมีที่พบในพืชผักผลไม้ทั้งหมด มีคุณสมบัติในการต่อต้านอนุมูลอิสระและต้านการอักเสบ ช่วยควบคุมการทำงานต่าง ๆ ในร่างกายและช่วยพืชดูดซับแสงแดดที่จำเป็นต้องใช้ เพื่อเติบโตและปกป้องพืชจากโรค แบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ เช่น

- ฟลาโวนอยด์ (Flavonoids) มีคุณสมบัติต้านอนุมูลอิสระและต้านการอักเสบของเซลล์ในร่างกาย หาได้จาก การผักเคล ชา ช็อกโกแลต และอาหารเสริม
- กรดฟีนอลิก (Phenolic Acids) เช่น สารลิกแนน (Lignans) มีคุณสมบัติต้านการอักเสบ
- โพลีฟีนอลิก เอไมด์ (Polyphenolic Amides) เช่น แคปไซซินอยด์ (Capsaicinoids) ซึ่งเป็นสารให้รสเผ็ดร้อน และอะเวนันทรามาไมด์ (Avenanthramides) ช่วยลดคอเลสเตอรอลชนิดไม่ดี

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างทางเคมีของสารประกอบโพลีฟีนอล

ที่มา : <https://www.foodnetworksolution.com/word/2585/>

2.4 การสกัดสาร

2.4.1 การสกัดแบบแช่ (Soaking)

การสกัดเย็น คือ การแยกส่วนของน้ำมันออกมาจากส่วนของพืชโดยการบีบอัดที่อุณหภูมิปกติ โดยพืชที่นำมาสกัดเย็นจะต้องไม่ผ่านความร้อนหรือสารเคมี ตั้งทิ้งไว้จนตกตะกอน จากนั้นจึงกรอง

เอาเฉพาะส่วนของน้ำมันที่บริสุทธิ์มาใช้ น้ำมันที่ได้ยังคงสภาพวิตามินต่าง ๆ ตามธรรมชาติไว้อย่างครบถ้วน

ภาพที่ 2.4 การสกัดแบบแช่โดยใช้กรวยแยกสาร

ที่มา : <https://www.scimath.org/lesson-chemistry/item/>

2.4.2 การสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับ (Reflux extraction)

การสกัดแบบไหลย้อนกลับ คือ ใช้ในการสกัดสารสำคัญออกจากสมุนไพรโดยแช่ด้วยแอลกอฮอล์ เฮกเซน หรือน้ำ และให้ความร้อนเพื่อทำการละลาย สารจะถูกต้มจนเดือดระเหยขึ้นไวด้านบน แล้วจะถูกควบแน่นด้วยคอนเดนเซอร์กลับลงมาทำละลายหมุนเวียนต่อเนื่อง

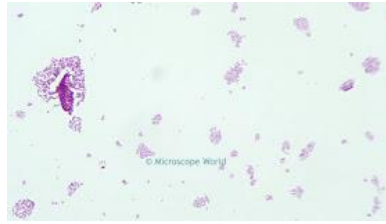

ภาพที่ 2.5 ชุดกลั่นน้ำมันหอมระเหย

ที่มา : <https://www.wallerchem.com/product/>

2.6 เชื้อแบคทีเรีย *Salmonella* spp.

พบตามธรรมชาติในสภาพแวดล้อมและในสัตว์ที่เลี้ยงเป็นอาหารของมนุษย์ รวมทั้งสุนัข แมว หนู และสัตว์เลื้อยคลาน แบคทีเรียชนิดนี้ทำให้เกิดโรค Salmonellosis ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพของผู้บริโภคและเสียชีวิตได้ มีลักษณะของเชื้อมีรูปร่างเป็นท่อน เคลื่อนที่โดยใช้ flagelis ที่อยู่รอบเซลล์ ขนาดประมาณ 0.7-1.5 ไมโครเมตร ยาว 2.0-5.0 ไมโครเมตร อุณหภูมิที่เหมาะสมกับการเจริญ คือ 37 องศาเซลเซียส จะถูกทำลายที่อุณหภูมิ 55-100 องศาเซลเซียส สามารถยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย

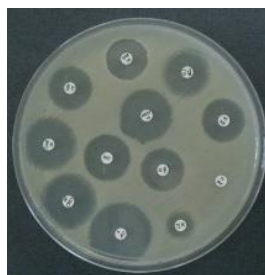
ภาพที่ 2.6 *Salmonella* spp.

ที่มา : <https://blog.microscopeworld.com/2015/08/salmonella>

ก่อให้เกิดพิษต่อระบบทางเดินอาหาร ได้รับเชื้อเข้าไปจะทำให้เกิดโรค เกิดอาการภายใน 8-48 ชั่วโมง มีอาการเป็นไข้ ปวดบิดในท้อง คลื่นไส้ อาเจียน ท้องร่วง นาน 1-8 วัน ในรายที่รุนแรงอาจติดเชื้อเข้าไปในกระแสเลือด เยื่อหุ้มสมอง ถึงแก่ชีวิต เมื่อรักษาหายแล้วผู้ป่วยจะเป็นพาหะนำโรค และสามารถแพร่โรคสู่คนอื่นได้

2.7 Disc diffusion test

เป็นวิธีที่ใช้ในการทดสอบฤทธิ์ยับยั้งเชื้อจุลินทรีย์เนื่องจากเป็นวิธีที่สะดวกและรวดเร็วรวมทั้งสามารถให้ผลที่แน่นอนและถูกต้อง วิธีการทดสอบนี้ใช้หลักการแพร่ โดยนำสารที่ต้องการทดสอบหยดลงบนกระดาษกรอง (filter paper disc) แล้วนำไปวางบนผิวหน้าอาหารเลี้ยงเชื้อที่ได้เพาะเลี้ยงเชื้อไว้ สารทดสอบดังกล่าวจะแพร่จากกระดาษกรองไปในอาหารเลี้ยงเชื้อ ความเข้มข้นของสารทดสอบจะลดลงตามระยะทาง เชื้อจุลินทรีย์บนผิวของอาหารเลี้ยงเชื้อที่ไม่ถูกยับยั้ง จะเจริญและเพิ่มจำนวนจนเห็นชัด โดยบริเวณใกล้กระดาษกรองซึ่งมีความเข้มข้นของสารทดสอบมากพอจะยับยั้งเชื้อได้ เห็นเป็นบริเวณใส (Clear zone) เกิดขึ้น เส้นผ่านศูนย์กลางของบริเวณใส แสดงถึงความสามารถของสารทดสอบว่าสามารถยับยั้งเชื้อได้มากน้อยเพียงใด

ภาพที่ 2.7 การทดสอบด้วยวิธี Disc diffusion test

ที่มา : <https://www.sciencedirect.com/topics/immunology-and-microbiology>

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สัมพันธ์ สร้อยกล่อม (2557) งานวิจัยนี้ศึกษาปริมาณสารโพลีฟีนอลและประสิทธิภาพการเป็นสารต้านอนุมูลอิสระ ในใบสดและใบอบแห้งของผักโขม 5 ชนิดคือ ผักโขมแดง ผักโขมแก้ว ผักโขมจีน ผักโขมขาว และผักโขมไทย เปรียบเทียบวิธีการสกัด 2 วิธีคือ การสกัดร้อนแบบไพลและการสกัดเย็นแบบแช่ วิเคราะห์ปริมาณโพลีฟีนอลด้วยวิธี Folin-Ciocalteu's phenol reagent และประสิทธิภาพการเป็นสารต้านอนุมูลอิสระด้วยวิธีการฟอกสีอนุมูลอิสระเอบีทีเอส (ABTS assay) พบว่าผักโขมขาวอบแห้งสกัดร้อนมีปริมาณโพลีฟีนอลสูงที่สุดเท่ากับ 131.0 mg/L GAE และผักโขมจีนสดสกัดเย็น มีปริมาณโพลีฟีนอลน้อยที่สุดคือ 69.59 mg/L GAE ผักโขมขาวสดสกัดร้อนและผักโขมไทยแห้งสกัดเย็นมีคุณสมบัติในการเป็นสารต้านอนุมูลอิสระสูงที่สุด และน้อยที่สุดตามลำดับ โดยมีค่าการต้านอนุมูลอิสระเท่ากับ 0.631 mM GAE และ 0.168 mM GAE ตามลำดับ ทั้งนี้ตัวอย่างพืชสดและแห้งมีผลต่อปริมาณโพลีฟีนอลและสารต้านอนุมูลอิสระ

วนิดา ชื่นชื่น (2563) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการยับยั้งของสารสกัดจากชา 4 ชนิด คือ ชาขาว ชาเขียว ชาดำ และชาอู่หลง ต่อการเจริญของแบคทีเรียก่อโรคในระบบทางเดินอาหาร ได้แก่ *Staphylococcus aureus*, *Escherichia coli*, *Salmonella typhi*, *Shigella flexneri*, *Klebsiella pneumoniae* และ *Pseudomonas aeruginosa* ด้วยวิธี agar well diffusion technique ผลการทดลองพบว่า สารสกัดชาขาว ยับยั้งเชื้อ *S. aureus*, *P. aeruginosa*, *S. flexneri* และ *S. typhi* ได้ดีที่สุด รองลงมา คือ ชาอู่หลงและชาเขียว ในระดับความเข้มข้นของสารสกัดเท่ากัน ค่าเฉลี่ยเส้นผ่านศูนย์กลาง บริเวณยับยั้งของสารสกัดชาขาว ต่อการเจริญของ *S. aureus*, *P. aeruginosa*, *S. flexneri* และ *S. typhi* มีค่าเท่ากับ 31.50- 0.50, 15.50+0.50, 13.58+0.38 และ 11.58:0.38 มิลลิเมตร ตามลำดับ ในขณะที่สารสกัดชาอู่หลงมีค่าเฉลี่ยเส้นผ่านศูนย์กลางบริเวณยับยั้ง เท่ากับ 27.33-0.57, 12:33+0.28, 10:83+0.28 และ 6.33:0.57 มิลลิเมตร ตามลำดับ และสารสกัดชาเขียว มีค่าเฉลี่ยเส้นผ่านศูนย์กลางบริเวณยับยั้ง เท่ากับ 23.67±125, 11.67:0.76, 9.50+0.50 และ 5.17-0.28 มิลลิเมตร ตามลำดับ และสารสกัดชาดำไม่สามารถยับยั้งเชื้อแบคทีเรียได้เลย นอกจากนี้ยังพบว่าสารสกัดชาทั้ง 4 ชนิดไม่สามารถยับยั้งเชื้อ *E. coli* และ *K. pneumoniae* ได้ การศึกษาครั้งนี้จึงสนับสนุนแนวคิดในการค้นคว้าพัฒนาการใช้สารสกัดจากชาขาว ชาอู่หลง และชาเขียว เพื่อใช้ในการป้องกันและรักษาโรคในระบบทางเดินอาหาร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการทดลอง

โครงการเรื่องการเปรียบเทียบปริมาณโพลีฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีสกัดและตัวทำละลายที่แตกต่างกันเพื่อยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp. มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการสกัดโพลีฟีนอลจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยตัวทำละลายที่แตกต่างกันเพื่อเปรียบเทียบปริมาณความเข้มข้นโพลีฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีการสกัดและตัวทำละลายที่แตกต่างกัน และเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการยับยั้งแบคทีเรีย *Salmonella* spp. จากโพลีฟีนอลที่ได้ คณะผู้จัดทำมีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 วัสดุ อุปกรณ์และสารเคมี

3.1.1 วัสดุอุปกรณ์

1) กรวยแยกสาร	7) ภาชนะใส่สารตัวอย่าง (คิเวท)
2) ตู้อบความร้อน	8) เชื้อ <i>Salmonella</i> spp. ในอาหารเหลว
3) ชุดสกัดน้ำมันหอมระเหย	9) อาหารเลี้ยงเชื้อ NA
4) เตาหลุมให้ความร้อน	10) กระดาษกรอง
5) ชุดฐานตั้งหลักพร้อมที่จับ	11) ตู้บ่มเชื้อ
6) เครื่องสเปกโตรโฟโตมิเตอร์	

3.1.2 สารเคมี

- 1) น้ำ (Water)
- 2) เอทานอล 70% (Ethanol 70%)
- 3) เฮกเซน (Hexane)

3.1.3 พืช

- 1) ผักโขม
- 2) เมล็ดโกโก้

3.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาวิธีการสกัดโพลีฟีนอลจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยตัวทำละลายที่แตกต่างกัน

1. การเตรียมตัวอย่างผักโขม

1.1 อบผักโขมในเครื่องอบลมร้อน ให้ความร้อน 60 องศาเซลเซียส เป็นเวลา

3 ชั่วโมง

1.2 ปั่นผักโขมที่แห้งให้ละเอียดในเครื่องปั่น

2. การเตรียมตัวอย่างเมล็ดโกโก้

2.1 นำใบตองวางในภาชนะ วางให้ค่อนข้างหนาโดยไม่ต้องชิดฝั่งท้องใบ (เนื่องจากท้องใบตองมีน้ำตาลที่ช่วยให้เกิดปฏิกิริยาการหมัก) ล้างผลโกโก้ให้สะอาดและทำความสะอาดอุปกรณ์ ใส่ถุงมือขณะปฏิบัติ

2.2 หั่นผลโกโก้และนำเมล็ดโกโก้ออกมาวางบนใบตองที่วางไว้ นำเมล็ดโกโก้โดยไม่ให้ส่วนแกนกลางของเมล็ดโกโก้ติดออกมาด้วย

2.3 ห่อใบตองปิดเมล็ดโกโก้ให้สนิท และใช้เชือกมัดห่อใบตองข้างนอกให้แน่นและไม่ให้อากาศเข้าได้ เจาะรูข้างล่างห่อเพื่อให้ น้ำจากการหมักไหลออกทิ้งไว้ 3 วัน จากนั้นนำเมล็ดโกโก้ออกมาหมักแบบให้มีอากาศเข้าหมักต่ออีก 4 วัน

2.4 นำเมล็ดที่หมักมาวางตากแดดอีก 5-7 วัน และนำมาคั่วให้เมล็ดไม่มีกลิ่นหมักและแกะเปลือกเมล็ดโกโก้ ปั่นจนละเอียด

3. การสกัดโพลีฟีนอลจากผักโขมและเมล็ดโกโก้

3.1 การสกัดโดยวิธีการสกัดแบบแช่

1) นำผักโขมแห้งที่บดละเอียดซึ่ง 2.45 กรัม นำเอทานอล 70% (v/v) ในอัตราส่วนตัวอย่างพืชต่อเอทานอล 1:30 โดยน้ำหนักต่อปริมาตร (w/v) ผสมผักโขมกับเอทานอล จากนั้นเทใส่กรวยแยกสาร เขย่ากรวยแยกสารในแนวนอนประมาณ 30 รอบ จากนั้นทิ้งไว้ที่อุณหภูมิห้องเป็น 6 ชั่วโมง

2) เปิดกรวยแยกสารเพื่อให้สารไหลลงในขวดรูปชมพู่โดยผ่านกรวยกรองและกระดาษกรองสาร จากนั้นทำซ้ำทั้งหมดแต่เปลี่ยนพืชเป็นเมล็ดโกโก้

3) ทำซ้ำข้อ 1-2 โดยเปลี่ยนตัวทำละลายเป็นเฮกเซน และน้ำ

3.2 การสกัดสารด้วยวิธีสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับ

1) นำผักโขมแห้งที่บดละเอียดซึ่ง 2.45 กรัม นำเอทานอล 70% (v/v) ในอัตราส่วนตัวอย่างพืชต่อเอทานอล 1:30 โดยน้ำหนักต่อปริมาตร (w/v) ผสมผักโขมกับเอทานอล จากนั้นเทใส่ขวดก้นกลม เริ่มสกัดด้วยชุดสกัดน้ำมันหอมระเหย ให้ความร้อนระดับ 5 แก่สารตัวอย่างเพื่อให้ไอสารละลายควบแน่นแล้วย้อนกลับลงมาใหม่แล้วให้ความร้อนไปเรื่อย ๆ เป็นเวลา 4 ชั่วโมง

2) เปิดอุปกรณ์สกัดให้สารไหลลงในขวดรูปชมพู่ จากนั้นทำซ้ำแต่เปลี่ยนพืชเป็นเมล็ดโกโก้

3) ทำซ้ำข้อ 1-2 โดยเปลี่ยนตัวทำละลายเป็นเฮกเซน และน้ำ

ตอนที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบปริมาณความเข้มข้นโพลิฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีการสกัดและตัวทำละลายที่แตกต่างกัน

1. การตรวจสอบหาโพลิฟีนอลโดยกระบวนการ UV-Vis Spectrophotometer

1.1 เตรียมเครื่องสเปกโตรโฟโตมิเตอร์

1.2 ใช้หลอดหยดสารใส่สารสกัดโพลิฟีนอลที่ได้ลงในภาชนะใส่สารตัวอย่าง

1.3 ใส่ภาชนะตัวอย่างลงในเครื่องสเปกโตรโฟโตมิเตอร์จากนั้นตั้งค่าตรวจสอบความยาวคลื่นที่ 190 – 400 นาโนเมตร จากนั้นสังเกตผลจากกราฟที่แสดงจุดพีกของโพลิฟีนอล ซึ่งทราบได้โดยสังเกตช่วงความยาวคลื่น 280 นาโนเมตร

1.4 บันทึกข้อมูลกราฟทุกกราฟหลังตรวจเสร็จ นำข้อมูลมาพลอตกราฟและเปรียบเทียบกราฟของโพลิฟีนอลที่ได้

ตอนที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการยับยั้งแบคทีเรีย *Salmonella* spp. ของโพลิฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้

1. เตรียมเชื้อ *Salmonella* spp. เชื้อแบคทีเรียจากตัวอย่างเนื้อไก่

2. ตรวจสอบยืนยันเชื้อ *Salmonella* spp. โดยวิธีการตรวจย้อมเชื้อ (smear and stain)

3. นำเชื้อ *Salmonella* spp. มาทำให้บริสุทธิ์ด้วยวิธีการ cross streak plate

4. ทดสอบประสิทธิภาพการยับยั้งเชื้อ *Salmonella* spp. ด้วยวิธี Disc diffusion test

4.1 ใช้คัตเตอร์ตัดจุ่มอาหารเหลว นำมาทำให้ทั่วอาหารเลี้ยงเชื้อ NA จากนั้นนำกระดาษกรองไปชุบกับสารที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีสกัดแบบแช่และวิธีสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับไปวางบนอาหารเลี้ยงเชื้อ นำไปบ่มในตู้บ่มเชื้อเป็นเวลา 24-48 ชั่วโมง

4.2 สังเกตดู Clear zone ที่เกิดขึ้น วัดเส้นผ่านศูนย์กลางของ Clear zone นำมาคำนวณและบันทึกผล

บทที่ 4

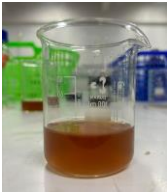
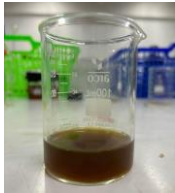
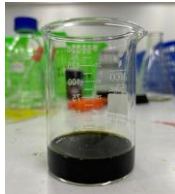
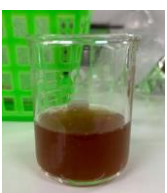
ผลการทดลอง

โครงการเรื่องการเปรียบเทียบปริมาณโพลีฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีสกัดและตัวทำละลายที่แตกต่างกันเพื่อยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp. คณะผู้จัดทำได้ดำเนินการตามขั้นตอน มีผลการทดลองดังนี้

4.1 การสกัดโพลีฟีนอลจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีการสกัดแบบแช่และวิธีการสกัดร่อนแบบไหลย้อนกลับ

4.1.1 การเปรียบเทียบลักษณะของสารที่ได้จากการสกัดด้วยวิธีการสกัดแบบแช่

ตารางที่ 4.1 แสดงลักษณะของสารจากการสกัดด้วยวิธีการสกัดแบบแช่ในตัวทำละลายที่แตกต่างกัน

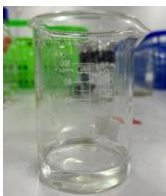
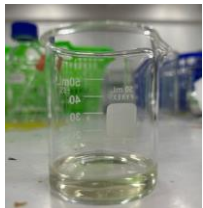
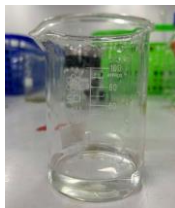
ตัวทำละลาย	ลักษณะของสาร			
	เมล็ดโกโก้		ผักโขม	
	ภาพการทดลอง	คำอธิบาย	ภาพการทดลอง	คำอธิบาย
น้ำ		สีน้ำตาล มีความขุ่นเล็กน้อย มีกลิ่นโกโก้ชัดเจน		สีเขียวแก่ มีความขุ่นเล็กน้อย มีกลิ่นผักโขมชัดเจน
เอทานอล70%		มีน้ำตาลเข้ม มีกลิ่นโกโก้มาก ผสมกับเอทานอลที่มีกลิ่นเล็กน้อย		สีเขียวเข้ม มีกลิ่นผักโขมมาก ผสมกับเอทานอลที่มีกลิ่นเล็กน้อย
เฮกเซน		สีน้ำตาล มีกลิ่นโกโก้เล็กน้อย ไม่มีกลิ่นเฮกเซน		สีเขียว มีกลิ่นเฮกเซนมาก กลบกลิ่นของผักโขม

จากตารางที่ 4.1 พบว่าหลังจากการสกัดโพลีฟีนอลจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีการสกัดแบบแช่ ในตัวทำละลายที่แตกต่างกัน ลักษณะของสารจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ในตัวทำละลายที่แตกต่างกัน ลักษณะของสารที่สกัดด้วยน้ำ จากผักโขมจะมีสีเขียวแก่ จากเมล็ดโกโก้จะมีสีน้ำตาลและกลิ่นของผักโขมและโกโก้ชัดเจน โพลีฟีนอลที่สกัดด้วยเอทานอล70% จากผักโขมที่มีสีเขียวเข้ม จาก

เมล็ดโกโก้จะเป็นสีน้ำตาลเข้ม และมีกลิ่นของเอทานอลน้อยเหมือนกัน และสารที่สกัดด้วยเฮกเซนจากผักโขมจะมีสีเขียว มีกลิ่นของเฮกเซนมากกว่ากลิ่นของผักโขมจนหมดและจากเมล็ดโกโก้จะเป็นสีน้ำตาลมีกลิ่นโกโก้เล็กน้อยกลิ่นไม่มีกลิ่นเฮกเซน

4.1.2 การเปรียบเทียบลักษณะของสารที่ได้จากการสกัดด้วยวิธีการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับ

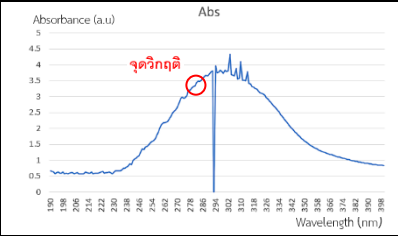
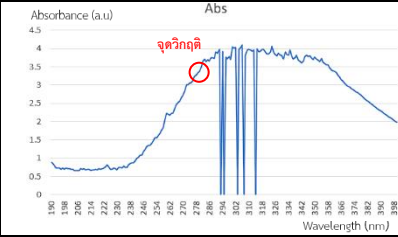
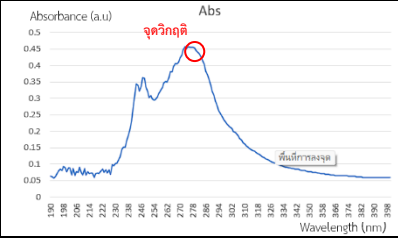
ตารางที่ 4.2 แสดงลักษณะของสารจากการสกัดด้วยวิธีการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับในตัวทำละลายที่แตกต่างกัน

ตัวทำละลาย	ลักษณะของสาร			
	เมล็ดโกโก้		ผักโขม	
	ภาพการทดลอง	คำอธิบาย	ภาพการทดลอง	คำอธิบาย
น้ำ		ใสไม่มีสี มีกลิ่นโกโก้เล็กน้อย		ใสไม่มีสี มีกลิ่น ผักโขมเล็กน้อย
เอทานอล70%		สีอมเหลืองเล็กน้อย มีกลิ่นโกโก้เล็กน้อย ผสมกับเอทานอลมี กลิ่นฉุนมาก		ใสไม่มีสี มีกลิ่น ผักโขมผสมกับ เอทานอลมีกลิ่นฉุน เล็กน้อย
เฮกเซน		ใสไม่มีสี มีกลิ่น โกโก้ผสมกับ เฮกเซนเล็กน้อย		ใสไม่มีสี มีกลิ่นผัก โขมเล็กน้อยผสม กับกลิ่นเฮกเซนมาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่าหลังจากการสกัดโพลีฟีนอลจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับในตัวทำละลายที่แตกต่างกัน ลักษณะของสารที่สกัดได้จากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยตัวทำละลายที่แตกต่างกัน ลักษณะของสารที่สกัดด้วยน้ำจะใสไม่มีสีเหมือนกันและมีกลิ่นสารที่สกัดด้วยเอทานอล70% จากผักโขมใสไม่มีสีและมีกลิ่นฉุนของเอทานอลน้อยต่างจากเมล็ดโกโก้จะเป็นสีอมเหลืองกลิ่นฉุนของเอทานอลมาก และสารที่สกัดด้วยเฮกเซนจากผักโขมจะใสไม่มีสีและมีกลิ่นของเฮกเซนมาก จากเมล็ดโกโก้จะใสไม่มีสีมีกลิ่นของเฮกเซนเล็กน้อย

4.2 การเปรียบเทียบความเข้มข้นของโพลิฟินอลจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีการสกัดและตัวทำละลายที่แตกต่างกัน

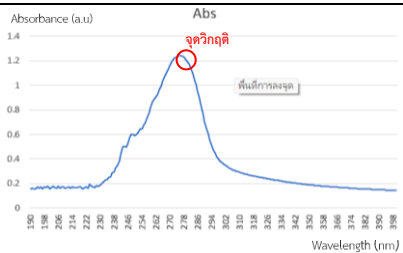
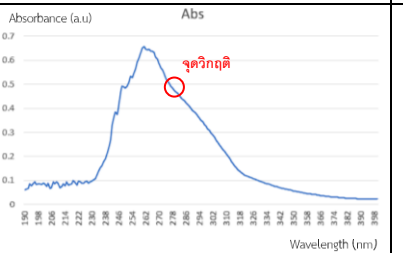
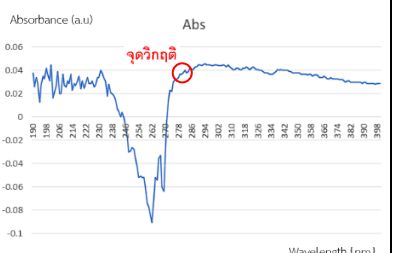
4.2.1 การเปรียบเทียบความเข้มข้นของโพลิฟินอลที่ได้ในการสกัดด้วยวิธีการสกัดแบบแช่
ตารางที่ 4.3 แสดงค่ากราฟค่าดูดกลืนรังสี UV ของโพลิฟินอลที่สกัดด้วยวิธีการสกัดแบบแช่
ในตัวทำละลายที่แตกต่างกัน

ตัวทำ ละลาย	ลักษณะโพลิฟินอล		ค่าการดูดกลืนแสง ($\text{dm}^3 \text{cm}^{-1} \text{g}^{-1}$)	
	เมล็ดโกโก้	ผักโขม	เมล็ด โกโก้	ผักโขม
น้ำ			3.3	4.1
เอทานอล 70%			3.3	3.4
เฮกเซน			0.45	0.038

จากตารางที่ 4.3 พบว่าค่าดูดกลืนรังสี UV สูงสุดในช่วงคลื่น 280 nm. คือ สารสกัดจากตัว
ทำละลายน้ำที่สกัดจากผักโขม มีค่าดูดกลืนรังสี UV คือ $4.1 \text{ dm}^3 \text{cm}^{-1} \text{g}^{-1}$. ทราบจากการสังเกต
กราฟจะมีจุดวิกฤติที่สูงกว่า การสกัดด้วยตัวทำละลายเอทานอล 70% และเฮกเซน

4.2.2 การเปรียบเทียบความเข้มข้นของโพลิฟีนอลที่ได้ในการสกัดด้วยวิธีการสกัดร้อนแบบไพล์ย้อนกลับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่ากราฟค่าดูดกลืนรังสี UV ของโพลิฟีนอลจากวิธีการสกัดร้อนแบบไพล์ย้อนกลับในตัวทำละลายที่แตกต่างกัน

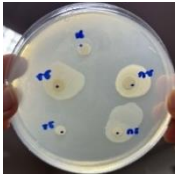
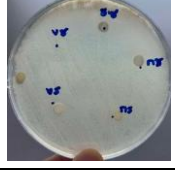
ตัวทำ ละลาย	ลักษณะโพลิฟีนอล		ค่าการดูดกลืนแสง ($\text{dm}^3 \text{cm}^{-1} \text{g}^{-1}$)	
	เมล็ดโกโก้	ผักโขม	เมล็ด โกโก้	ผักโขม
น้ำ			1.2	0.48
เอทานอล 70%			2.7	0.043
เฮกเซน			0.15	0.038

จากตารางที่ 4.4 พบว่าค่าดูดกลืนรังสี UV สูงสุดในช่วงคลื่น 280 nm. คือ การสกัดจากตัวทำละลายเอทานอล 70% ที่สกัดจากเมล็ดโกโก้ มีค่าดูดกลืนรังสี UV คือ $2.7 \text{ dm}^3 \text{cm}^{-1} \text{g}^{-1}$. ทราบจากการสังเกตกราฟ จะมีจุดวิกฤติที่สูงกว่า การสกัดด้วยตัวทำละลายที่เป็นเอทานอล 70% และเฮกเซน

4.3 ผลการเปรียบเทียบการยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp. ของโพลิฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้

4.3.1 การเปรียบเทียบการยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp. ของโพลิฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้

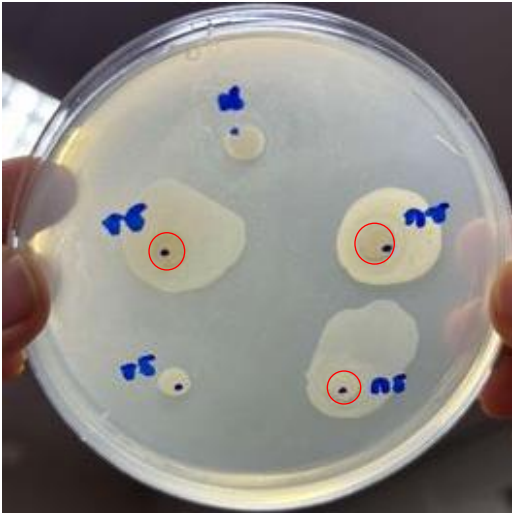
ตารางที่ 4.5 แสดงผลการเปรียบเทียบการยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp.

ตัวทำละลาย	ผลการยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย <i>Salmonella</i> spp.	
	ภาพการทดลอง	คำอธิบาย
น้ำ		การสกัดแบบแช่จากผักโขมและเมล็ดโกโก้เกิด Clear zone ส่วนการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับผักจากเมล็ดโกโก้เกิด Clear zone แต่จากผักโขมไม่เกิด Clear zone
เอทานอล70%		การสกัดแบบแช่และการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับจากผักโขมและเมล็ดโกโก้เกิด Clear zone
เฮกเซน		สารสกัดที่ทดสอบทั้งหมดไม่เกิด Clear zone

จากตารางที่ 4.5 พบว่าสารสกัดที่สามารถทำให้เกิด Clear zone ได้นั้นสกัดได้จากตัวทำละลาย 2 ชนิด ได้แก่ น้ำ และเอทานอล70% แต่สารสกัดในตัวทำละลายเฮกเซนนั้นไม่สามารถทำให้เกิด Clear zone

4.3.2 การเปรียบเทียบการยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp. ด้วยสารสกัดในตัวอย่างละลายน้ำ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยเส้นผ่านศูนย์กลางบริเวณการยับยั้งแบคทีเรีย *Salmonella* spp. ด้วยโพลิฟีนอลในตัวอย่างละลายน้ำ

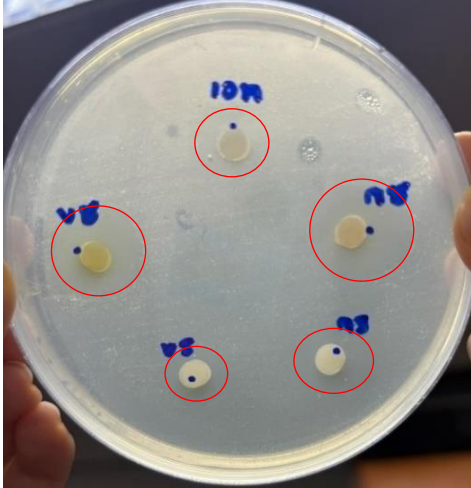
สารทดสอบ	บันทึกการเกิดบริเวณยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย <i>Salmonella</i> spp.	
	รูปภาพ	ค่าเฉลี่ย Inhibition zone $\pm$ SD (mm.) เส้นผ่านศูนย์กลาง
น้ำ (control)		NA
เมล็ดโกโก้ + สกัดแบบแช่		0.70 ± 0.10
ผักโขม + สกัดแบบแช่		0.75 ± 0.05
เมล็ดโกโก้ + สกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับ		0.53 ± 0.06
ผักโขม + สกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับ		NA

จากตาราง 4.6 พบว่าขนาดของ Clear zone โดยทราบจากรัศมี สารสกัดผักโขมด้วยการสกัดแบบแช่มีประสิทธิภาพมากที่สุด มีขนาด 0.75 ± 0.05 mm. รองลงมาคือ สารสกัดเมล็ดโกโก้ด้วยการสกัดแบบแช่ มีขนาด 0.70 ± 0.10 mm. สารสกัดเมล็ดโกโก้ด้วยการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับ มีขนาด 0.53 ± 0.06 mm. ส่วนน้ำและสารสกัดผักโขมด้วยการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับไม่เกิด Clear zone

หมายเหตุ : NA = No activity

4.3.3 การเปรียบเทียบการยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp. ด้วยสารสกัดจากตัวทำละลายเอทานอล70%

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยเส้นผ่านศูนย์กลางบริเวณการยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย *Salmonella* spp. ด้วยสารสกัดจากตัวทำละลายเอทานอล70%

สารทดสอบ	บันทึกการเกิดบริเวณยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย <i>Salmonella</i> spp.	
	รูปภาพ	ค่าเฉลี่ย Inhibition zone $\pm$ SD (mm.) เส้นผ่านศูนย์กลาง
เอทานอล70% (control)		1.16 ± 0.11
เมล็ดโกโก้ + สกัดแบบแช่		1.80 ± 0.20
ผักโขม + สกัดแบบแช่		1.85 ± 0.05
เมล็ดโกโก้ + สกัดร้อนแบบ ไหลย้อนกลับ		1.60 ± 0.17
ผักโขม + สกัดร้อนแบบไหล ย้อนกลับ		1.18 ± 0.07

จากตาราง 4.7 พบว่าขนาดของ Clear zone โดยทราบจากรัศมี สารสกัดผักโขมด้วยการสกัดแบบแช่มีประสิทธิภาพมากที่สุด มีขนาด 1.85 ± 0.05 mm. รองลงมา คือ สารสกัดเมล็ดโกโก้ด้วยการสกัดแบบแช่ มีขนาด 1.80 ± 0.20 mm. สารสกัดเมล็ดโกโก้ด้วยการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับ มีขนาด 1.60 ± 0.17 mm. สารสกัดผักโขมด้วยการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับ มีขนาด 1.18 ± 0.07 mm. และเอทานอล70% มีขนาด 1.16 ± 0.11 mm. ตามลำดับ

จากการทดสอบพบว่า ขนาดของ Clear zone โดยทราบจากรัศมี สารสกัดจากตัวทำละลายทั้งสองชนิด จากตัวทำละลายเอทานอลจะพบว่าสารสกัดสามารถยับยั้งได้หลายสารสกัดและยังมีขนาดโดยเฉลี่ยที่มากกว่าสารสกัดจากตัวทำละลายน้ำ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเอทานอล70% เป็นตัวทำละลายที่มีประสิทธิภาพดีที่สุด

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการเรื่องการเปรียบเทียบปริมาณโพลีฟีนอลที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีสกัดและตัวทำละลายที่แตกต่างกันเพื่อยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp. สามารถสรุปและอภิปรายผลดังนี้

5.1 สรุปผลการทดลอง

5.1.1 จากการศึกษาศักยภาพการสกัดโพลีฟีนอลจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ ด้วยวิธีการสกัดแบบแช่และวิธีการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับในตัวทำละลายที่แตกต่างกัน ได้แก่ น้ำ เอทานอล 70% และเฮกเซน สามารถสกัดโพลีฟีนอลที่เป็นของเหลวออกมาได้ โดยลักษณะของโพลีฟีนอลที่สกัดได้จะแตกต่างกันตามวิธีการสกัดและตัวทำละลายที่ใช้สกัด

5.1.2 จากการตรวจสอบหาปริมาณความเข้มข้นของโพลีฟีนอลที่ได้ โดยดูจากกราฟค่าดูดกลืนรังสี UV ด้วยเครื่อง UV-Vis Spectrophotometer สรุปได้ว่า สารสกัดจากผักโขมด้วยวิธีการสกัดแบบแช่ในตัวทำละลายน้ำ มีปริมาณความเข้มข้นของโพลีฟีนอลมากที่สุด

5.1.3 จากผลการเปรียบเทียบการยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp. โดยดูได้จากขนาด Clear zone ซึ่งสรุปได้ว่าโพลีฟีนอลสกัดที่สามารถยับยั้งได้มาจากการสกัดด้วยตัวทำละลายน้ำและเอทานอล 70% โดยโพลีฟีนอลจากผักโขมด้วยวิธีการสกัดแบบแช่ในตัวทำละลายเอทานอล 70% มีประสิทธิภาพในการยับยั้งได้มากที่สุด และรองลงมาคือ สารสกัดจากผักโขมด้วยวิธีการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับด้วยตัวทำละลายน้ำ

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 จากการสกัดโพลีฟีนอล โดยวิธีการสกัดแบบแช่และวิธีการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับ โดยสกัดในตัวทำละลายที่แตกต่างกัน ได้แก่ น้ำ เอทานอล 70% และเฮกเซน โดยโพลีฟีนอลที่ได้จะมีลักษณะเป็นของเหลว มีกลิ่นแตกต่างกันไปตามตัวทำละลาย ซึ่งลักษณะของสารที่ได้ก็จะแตกต่างกันไปตามวิธีการสกัดและตัวทำละลายที่ใช้ โดยการเลือกตัวทำละลายจากสมบัติการมีสภาพขั้วของสารแต่ละชนิด จากวิจัยของ อิศระวัฒน์ ฤทธนพงศธร และคณะ (2556: หน้า 898) กล่าวว่า โพลีฟีนอลเป็นสารที่ค่อนข้างมีสภาพขั้วสูง เนื่องจากมีฤทธิ์ในการต้านอนุมูลอิสระ

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบปริมาณความเข้มข้นของโพลีฟีนอลจากสารที่สกัดจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ที่สกัดด้วยวิธีและตัวทำละลายที่แตกต่างกัน สามารถสรุปได้ว่า โพลีฟีนอลจากผักโขมด้วย

วิธีการสกัดแบบแช่ในตัวทำละลายน้ำ มีความเข้มข้นสูงที่สุด เนื่องจากมีค่าการดูดกลืน UV มากที่สุด ตามกฎของ Bouguer–Lambert–Beer การดูดกลืนแสงของสารจะแปรผันตามความเข้มข้นในตัวทำละลายที่กำหนด

และเป็นไปตามบทความเรื่อง กระบวนการเกิดสารละลาย ของ <https://il.mahidol.ac.th/> กล่าวว่า การที่ตัวถูกละลายจะละลายในตัวทำละลาย สารทั้งสองชนิดต้องมีสมบัติเหมือนกัน ตามกฎ like dissolves like ก็คือ ตัวถูกละลายที่มีสภาพขั้วจะละลายในตัวทำละลายที่มีสภาพขั้วเหมือนกัน ซึ่งตัวทำละลายน้ำและโพลิฟีนอลมีสภาพขั้วสูงเหมือนกัน ส่วนเอทานอลมีสภาพขั้วกลาง และเฮกเซนไม่มีสภาพขั้ว

5.2.3 ผลการเปรียบเทียบการยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย *Salmonella* spp. โดยนำไปทดสอบเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพด้วยวิธี Disc diffusion test จากการศึกษาค้นคว้า ผักโขมและเมล็ดโกโก้สามารถยับยั้งแบคทีเรียได้ คือ มีสารในกลุ่มฟลาโวนอยด์ ซึ่งเป็นสารกลุ่มย่อยของโพลิฟีนอล จากบทความเรื่อง โพลิฟีนอล สารต้านอนุมูลอิสระจากธรรมชาติที่ดีต่อสุขภาพ ของ Pobpad กล่าวว่า โพลิฟีนอลมีคุณสมบัติในการช่วยกำจัดแบคทีเรีย *E. coli* และ *Salmonella* spp.

จากการตรวจสอบปริมาณความเข้มข้นของโพลิฟีนอลด้วยกราฟค่าดูดกลืนรังสี UV และการตรวจสอบด้วยวิธี disc diffusion test เพื่อหา Clear zone ได้ผลลัพธ์ที่ไม่สัมพันธ์กันจากกราฟค่าดูดกลืนรังสี UV ผักโขมที่สกัดด้วยวิธีสกัดแบบแช่ในตัวทำละลายน้ำมีความเข้มข้นของโพลิฟีนอลมากที่สุด แต่การตรวจสอบด้วย Clear zone พบว่าโพลิฟีนอลจากผักโขมด้วยการสกัดร้อนแบบไหลย้อนกลับในตัวทำละลายเอทานอล 70% ดีที่สุด มีตัวแปรที่สำคัญหลายประการได้แก่ น้ำที่ใช้เป็นสารที่มีแร่ธาตุเจือปนอาจจะทำมีสารอื่นประกอบซึ่งทำให้ Clear zone ไม่เกิดตามความเข้มข้นของโพลิฟีนอล และ โพลิฟีนอลที่สกัดได้อาจมีหลายโครงสร้างทำให้การยับยั้งมีคุณสมบัติไม่เท่ากัน การที่ตัวทำละลายน้ำและเอทานอล 70% สามารถยับยั้งได้เพราะแต่เฮกเซนไม่มีขั้วจึงดึงสารโพลิฟีนอลออกมาได้น้อยมากทำให้การยับยั้งมีประสิทธิภาพไม่ดี

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ศึกษาเกี่ยวกับการสกัดโพลิฟีนอลด้วยวิธีการอื่นๆให้มีความหลากหลาย

5.3.1 สามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับการสกัดโพลิฟีนอลไปต่อยอดเกี่ยวกับการทำงานด้านชีวภาพได้

บรรณานุกรม

- บุษยมาส รัตนดอน และคณะ. (2561). การวิเคราะห์ปริมาณโพลีฟีนอลทั้งหมด ฟลาโวนอยด์ทั้งหมดและฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระจากผักเพกา. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566, จาก <http://research.rmu.ac.th/rdi-mis//upload/fullreport/1632636652.pdf>
- ปิยะดา พันธุ์สระน้อย. (2561). ปริมาณฟีนอลรวมฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและฤทธิ์การยับยั้งเชื้อแบคทีเรียของส่วนสกัดจากโสน. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566, จาก <http://www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/snamcn/Fulltext.pdf>
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์. (2557). *Escherichia coli*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2566, จาก http://nih.dmsc.moph.go.th/fact_sheet/.pdf
- สถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรม. (มปป.). แคมไพโลแบคเตอร์ เจจูไน (*Campylobacter jejuni*). สืบค้น 12 กันยายน 2566, จาก <https://fic.nfi.or.th/foodsafety/Campylobacter%20jejuni.pdf>
- สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ. (2564). แบคทีเรียก่อโรคทางอาหารที่สำคัญ ในเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2566, จาก <https://www.swinethailand.com>
- สัมพันธ์ สร้อยกล่อมและคณะ (2557). ปริมาณสารโพลีฟีนอลและประสิทธิภาพการเป็นสารต้านอนุมูลอิสระในสารสกัดผักโขม. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566, จาก <https://agkb.lib.ku.ac.th/>
- Bunlue. (2566). อาหารที่มีสารโพลีฟีนอล (Polyphenols) สูง และมีความสำคัญอย่างไร? สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566, จาก <https://www.baramilab.com/post/>
- Entech. (2555). หลักการและการประยุกต์ใช้สเปกโตรโฟโตมิเตอร์ (Spectrophotometer). สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2566, จาก <https://www.entech.co.th/spectrophotometer/>
- Instrumental Asia. (2567). เครื่องสเปกโตรโฟโตมิเตอร์. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2566, จาก <https://www.instrumentasia.com/product-category/>
- Pobpad. (2565). โพลีฟีนอล สารต้านอนุมูลอิสระจากธรรมชาติที่ดีต่อสุขภาพ. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566, จาก <https://www.pobpad.com/รู้จักกับโพลีฟีนอล>
- Manose. (2565). การทดสอบฤทธิ์ยับยั้งเชื้อจุลินทรีย์โดยวิธี Disc Diffusion. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2566, จาก <https://www.manose.co/PR-Disc-Diffusion.pdf>
- Tipco. (2559). POLYPHENOLS (โพลีฟีนอล) คืออะไร เกี่ยวข้องอย่างไรกับสุขภาพ. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566, จาก <https://www.tipco.net/polyphenols/>

ภาคผนวก

การปรับปริมาตรตัวทำละลายให้ได้เอทานอล70%

1) คำนวณปริมาณเอทานอล95% ที่ต้องใช้เพื่อปรับปริมาตรเป็นเอทานอล70% โดยใช้สูตรดังนี้

$$C_1 V_2 = C_2 V_1$$

$$(95) V = 70 (500)$$

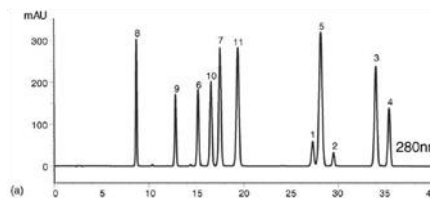
$$V = (70)(500)/95$$

$$V = 368.42 \text{ ml}$$

2) ตวงเอทานอล 95% ในกระบอกตวงปริมาณ 368 มิลลิลิตร และตวงน้ำให้ต้งน้ำถึงขีดในขวดปรับปริมาตรขนาด 500 ml จากนั้นพลิกขวดปรับปริมาตรประมาณ 3 รอบ

การเปรียบเทียบกราฟของโพลิฟีนอลที่สกัดมาเปรียบเทียบกับกราฟของโพลิฟีนอลมาตรฐาน

การตรวจสอบหาโพลิฟีนอลในสารสกัดที่ได้ โดยใช้วิธี UV-Vis spectrophotometer โดยใช้กราฟค่าดูดกลืนรังสี UV โพลิฟีนอลจากผักโขมและเมล็ดโกโก้ด้วยวิธีการสกัดและตัวทำละลายที่แตกต่างกัน เมื่อนำกราฟของโพลิฟีนอลที่สกัดมาเปรียบเทียบกับกราฟของโพลิฟีนอลมาตรฐาน จะพบว่ากราฟมีความใกล้เคียงกัน สามารถพบโพลิฟีนอลได้ชัดเจนในช่วงคลื่น 280 นาโนเมตร ดังภาพ

ภาพที่ 1 กราฟของโพลิฟีนอลมาตรฐาน

ความสัมพันธ์ของกราฟเส้นตรงจะแปรผันตรงกับค่าดูดกลืนรังสี UV ยิ่งค่าดูดกลืนมาก ความเข้มข้นก็ยิ่งมาก ซึ่งเป็นไปตามวิจัยของ Julia A. H. Kaeswurm กล่าวว่า เนื่องจากโพลิฟีนอลเป็นสารอะโรมาติก ช่วงคลื่นที่ 280 นาโนเมตร ได้โดยใช้สเปกโตรสโคปี UV ตามกฎของ Bouguer–Lambert–Beer การดูดกลืนแสงของสารจะแปรผันตามความเข้มข้นในตัวทำละลายที่กำหนด

ภาพที่ 1 การเตรียมตัวอย่างผักโขม การอบผักโขมในเตาอบลมร้อน

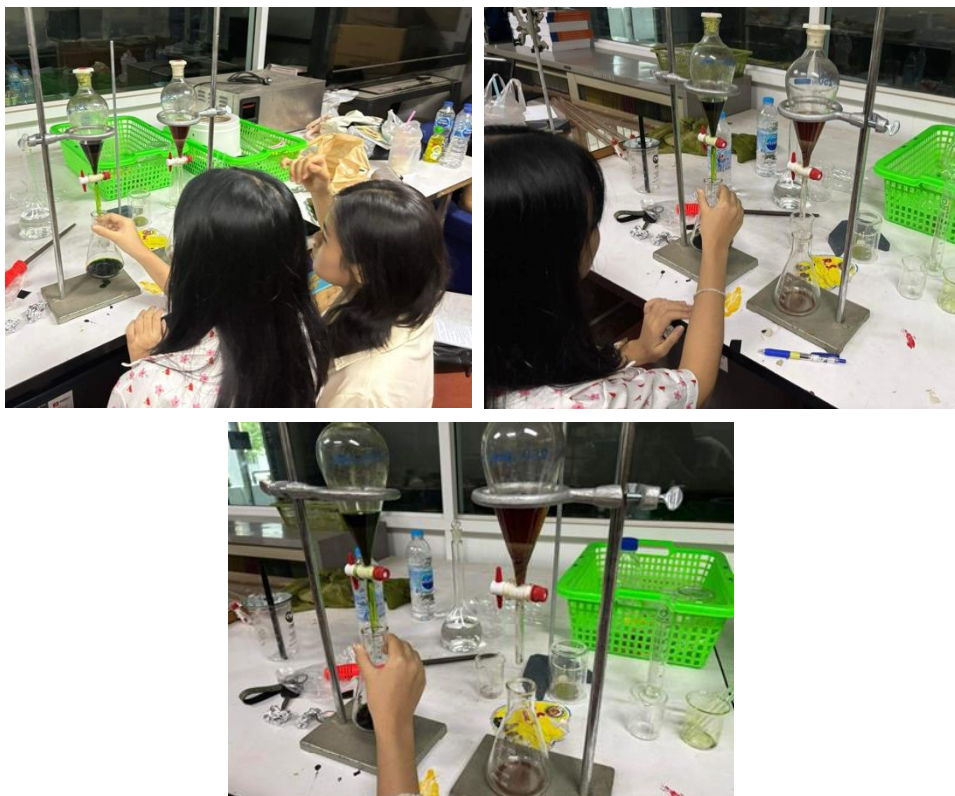
ภาพที่ 2 การเตรียมตัวอย่างโกโก้ การหมักและคั่วโกโก้

ภาพที่ 3 การเตรียมสารละลาย

ภาพที่ 4 การเตรียมการสกัดแบบแช่

ภาพที่ 5 การสกัดสารด้วยวิธีการสกัดแบบแช่

ภาพที่ 6 การเตรียมชุดสกัดน้ำมันหอมระเหย

ภาพที่ 7 การตรวจสอบโพลีฟีนอลด้วยเครื่องสเปกโตรโฟโตมิเตอร์

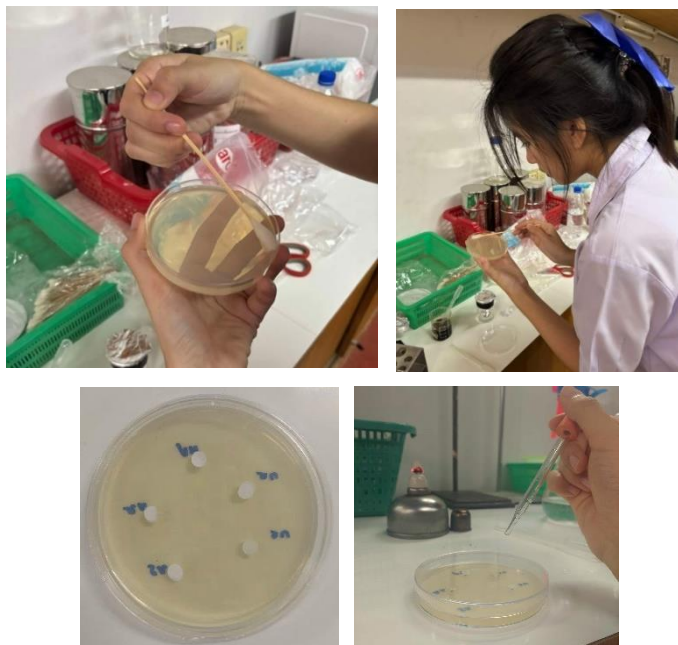
ภาพที่ 8 การเพาะเลี้ยงเชื้อ *Salmonella* spp. จากเนื้อไก่

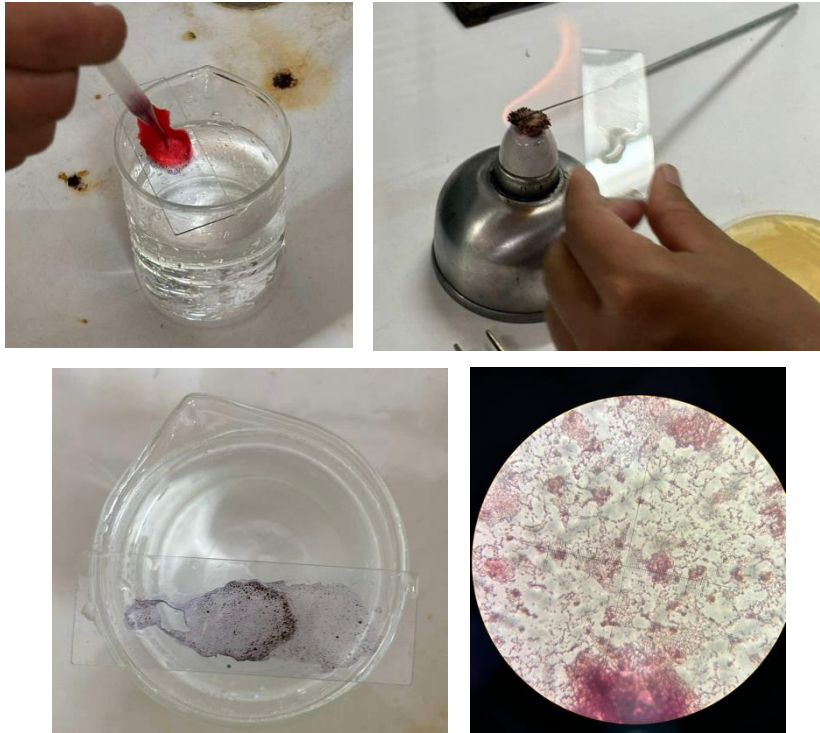
ภาพที่ 9 การแยกเชื้อ *Salmonella* spp. ให้บริสุทธิ์ด้วยวิธี cross streak plate

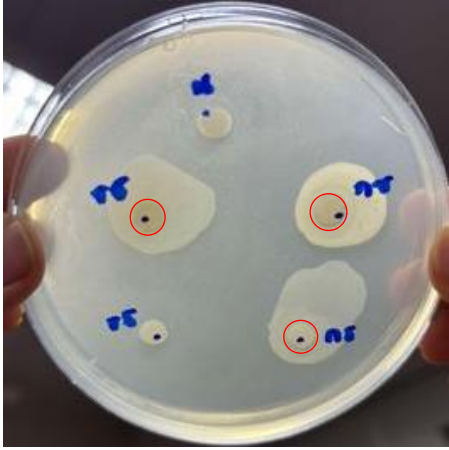
ภาพที่ 10 การเพิ่มปริมาณเชื้อ *Salmonella* spp. โดยเลี้ยงเชื้อในอาหารเหลว NB

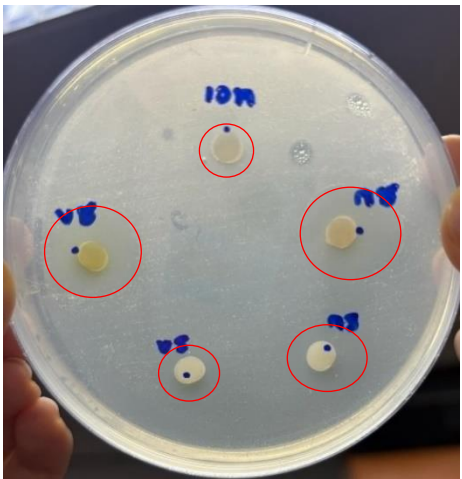

ภาพที่ 11 ทดสอบประสิทธิภาพการยับยั้งการเจริญเติบโตแบคทีเรีย *Salmonella* spp.
ด้วยวิธี Disc Diffusion test

ภาพที่ 12 การตรวจสอบยืนยันเชื้อ *Salmonella* spp. ด้วยการตรวจย้อมสี

สารทดสอบ	บันทึกการเกิดบริเวณยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย <i>Salmonella</i> spp.				
	รูปภาพ	เส้นผ่านศูนย์กลาง Inhibition zone (mm.)			ค่าเฉลี่ย Inhibition zone $\pm$ SD (mm.)เส้นผ่าน ศูนย์กลาง
น้ำ (control)		NA	NA	NA	NA
เมล็ดโกโก้ + สกัดแบบแช่		0.8	0.6	0.7	0.70 ± 0.10
ผักโขม + สกัด แบบแช่		0.8	0.7	0.75	0.75 ± 0.05
เมล็ดโกโก้ + สกัดร้อนแบบ ไหลย้อนกลับ		0.6	0.5	0.5	0.53 ± 0.06
ผักโขม + สกัด ร้อนแบบไหล ย้อนกลับ		NA	NA	NA	NA

สารทดสอบ	บันทึกการเกิดบริเวณยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย <i>Salmonella</i> spp.				
	รูปภาพ	เส้นผ่านศูนย์กลาง Inhibition zone (mm.)			ค่าเฉลี่ย Inhibition zone $\pm$ SD (mm.)เส้นผ่าน ศูนย์กลาง
เอทานอล70% (control)		1.0	1.15	1.2	1.16 ± 0.11
เมล็ดโกโก้ + สกัดแบบแช่		2	1.6	1.8	1.80 ± 0.20
ผักโขม + สกัด แบบแช่		1.8	1.85	1.9	1.85 ± 0.05
เมล็ดโกโก้ + สกัดร้อนแบบ ไหลย้อนกลับ		1.8	1.7	1.5	1.60 ± 0.17
ผักโขม + สกัด ร้อนแบบไหล ย้อนกลับ		1.1	1.3	1.15	1.18 ± 0.07